

Pregledni rad
UDK: 796.332: 316.77(497.5)
796.332: 005(497.5)
30. XI. 2025.

MARIN GALIĆ*

DAJANA ZORETIĆ**

PETAR BARBAROS***

OD KRIZE REZULTATA DO SMJENE – OBRAZAC PONAŠANJA SPORTSKIH DJELATNIKA I MEDIJA PRI SMJENJIVANJU TRENERA U SHNL-U

SAŽETAK

Nogomet je najpopularniji i medijski najekspoziraniji globalni sport koji je prerastao u pravi društveni fenomen. SuperSport Hrvatska nogometna liga najviši je rang klupskoga natjecanja u Hrvatskoj, zbog čega privlači veliku pažnju javnosti. Prema istraživanju Međunarodnog centra za sportska istraživanja i statistiku (CIES) Hrvatska nogometna liga u sezoni 2022./2023. nalazila se na visokome 16. mjestu u svijetu po smjeni trenera. U sezoni 2023./2024. u deset klubova koji igraju najviši rang klupskoga nogometa u Hrvatskoj promijenilo se čak 19 trenera (uključujući privremena rješenja), što je prosjek od gotovo dvije smjene ili promjene trenera po klubu u samo jednoj natjecateljskoj godini. U prvih devet kola SHNL-a u sezoni 2024./2025. već je polovina klubova (njih pet) dala otkaze trenerima koji su ih povelili u ovogodišnje natjecanje. Navedeni podatci govore u prilog tome kako postoji jasan trend velike fluktuacije trenera u hrvatskome klupskom nogometu. Ovo istraživanje ispituje postoji li u komunikaciji na relaciji „klub – trener – mediji“ zajednički obrazac ponašanja od početne krize rezultata do smjene trenera te može li se na osnovu početnih medijskih istupa klupskih uprava i trenera i pisanja medija unaprijed predvidjeti ishod, odnosno smjena vodećih stratega klubova. Članci u trima vodećim hrvatskim e-publikacijama – *Index.hr*, *Jutarnji.hr* (*Sportskejutarnji.hr*) i *Vecernji.hr* – objavljeni u razdoblju od dva tjedna prije smjene trenera do dana nakon smjene trenera, analizirani su kvalitativno i kvantitativno. Dobiveni rezultati mogu poslužiti u svrhu opisa specifičnoga habitusa uključenih sportskih aktera te određivanja dinamike i obrasca komuniciranja od početka krize rezultata do smjenjivanja trenera.

Ključne riječi: nogomet; SHNL; treneri; smjenjivanje; obrazac ponašanja.

* University North, Koprivnica, Croatia, mgalic@unin.hr

** University of Zagreb, Zagreb, Croatia, dajana.zoretic@kif.unizg.hr

*** University of Zagreb, Zagreb, Croatia, petar.barbaros@kif.unizg.hr

UVOD

Vjerojatno ništa toliko ne ujedinjuje i ne razjedinjuje poput nogometa (Vrcan, 2003, str. 255), najpopularnijega sporta na globalnoj razini i društveno važn fenomena. Nijedan drugi događaj ne može toliko ujediniti i na ulice izvesti gotovo pola milijuna navijača kao što je to, primjerice, bio doček Hrvatske reprezentacije 18. srpnja 2018. nakon osvajanja srebrne medalje na Svjetskome prvenstvu u Rusiji (Slobodnadalmacija.hr, 2018). Klupski nogomet ne bilježi takvo golemo zanimanje javnosti i medija kao što to uspijeva nacionalnoj vrsti, ali SuperSport hrvatska nogometna liga (SHNL) najviši je rang klupskoga nogometa u Hrvatskoj i ima veliki broj poklonika. S obzirom na mnoge incidente koji se vežu za domaće derbije i ritualne borbe navijačkih skupina diljem Hrvatske, klupski nogomet mogao bi se uvjetno opisati kao razjedinjujući čimbenik nogometa kao društvenoga fenomena. Iako mu se ponekad spočitava manjak kvalitete, SHNL je po mnogim pokazateljima (posjećenost na stadionima, gledanost, čitanost) najpraćenije natjecanje u Hrvatskoj, i među neposrednom i među posrednom publikom. Obično je kvaliteta sportske infrastrukture pokazatelj razvoja same države (Bodin, Robene i Heas, 2007, str. 101), ali čak i katastrofalno stanje većine stadiona ne utječe na popularnost natjecanja. Jedno od obilježja domaćega nogometa svakako je i iznimno velika fluktuacija trenera. Prema istraživanju Međunarodnoga centra za sportska istraživanja i statistiku (CIES) SHNL se u sezoni 2022./2023. po kriteriju smjene trenera nalazio na visokome 16. mjestu u svijetu. U sezoni 2023./2024. u deset klubova koji igraju najviši rang klupskoga nogometa u Hrvatskoj promijenilo se čak 19 trenera (uključujući privremena rješenja). U prvih devet kola SHNL-a u sezoni 2024./2025. već je polovina klubova (njih pet) dala otkaze trenerima koji su ih povelu u ovogodišnje natjecanje.

U tome kontekstu mediji imaju važnu ulogu jer usmjeravaju pažnju javnosti i oblikuju narativ o statusu trenera i njihovim uspjesima ili neuspjesima te posredno utječu i na odluke o njihovoj smjeni. Ovim se radom želi pridonijeti boljemu razumijevanju odnosa medija i sportskih proce-

sa te načina oblikovanja javne percepcije odgovornosti u profesionalnome sportu putem medijskoga diskursa.

TEORIJSKI OKVIR

Mediji su važan čimbenik u popularizaciji i globalizaciji nogometa, a moderni klubovi danas ne mogu funkcionirati bez medija niti mediji mogu zaobići nogomet, u ovome slučaju SHNL. Rad istražuje mogućnost postojanja zajedničkoga obrasca ponašanja na relaciji „klub – trener – mediji“, od početne krize rezultata do smjene trenera u komunikaciji.

Mediji su praktično od samih početaka posebnu pažnju posvećivali sportu, oni su zapravo „najvažniji i najuočljiviji posrednici između sporta i društva“ (Lalić, 2018, str. 289). Mediji imaju „moć stvaranja mišljenja, mijenjanja percepcije, davanja publiciteta ili čak uništavanja pojedinaca“ (Brimson, 2006, str. 147).

Današnji mediji, posebno televizija, sportu su donijeli dodatnu financijsku „injekciju“, putem naknada za emitiranje, reklamnih prihoda i sponzora. S druge strane, mediji imaju određen stupanj kontrole nad sportom i sportskim događanjima (Kumar, 2018, str. 136). Mediji su sport stavili u *prime time* televizijskih programa i na naslovnice digitalnih i tiskanih medija, čime su pridonijeli njegovoj popularizaciji.

Kako bi što učinkovitije komunicirali s medijima, klubovi znatan naglasak stavljaju na marketinške i PR aktivnosti. Uz marketinške alate, i odnosi s javnošću u sportu „predstavljaju jednu od najvažnijih metoda promocije cijele organizacije ili njezinih proizvoda i usluga“ pomoću kojih je „moguće stvoriti i razviti dugoročne međusobno korisne odnose s velikim brojem korisnika“ (Tomić, 2016, str. 550). Brojni su autori pokušali definirati sportske odnose s javnošću, a Stoldt, Dittmore i Branvold (2006, str. 2) zaključuju sljedeće: „Sportski odnosi s javnošću su funkcija menadžmenta koja se temelji na komunikaciji i koja ima namjeru identificirati ključne javnosti sportske organizacije, procijeniti njihove odno-

se s tim javnostima i potaknuti željene odnose između sportske organizacije i tih javnosti.”

Prilikom krize rezultata u sportskim organizacijama dolazi do kriznoga komuniciranja. Krizno upravljanje definira se kao „niz čimbenika organiziranih za borbu s kriznom situacijom, čija je osnovna svrha umanjiti njezine negativne učinke, odnosno štete za organizaciju“ (Jugo, 2017, str. 25). Krizno komuniciranje definira se kao „dijalog između organizacije i njezinih javnosti neposredno prije negativnog događaja, tijekom negativnog događaja i nakon njega“ (Jugo, 2017, str. 29). Uvijek je dobro da mediji raspoložu viškom informacija, nego spekulacijama, stoga „u svakoj kriznoj situaciji uvijek je bolje dati previše nego premalo informacija; nijednom novinaru nikada ne smije nedostajati nijedna činjenica ili njezin izvor“ (Essex, 2008, str. 152).

Spona između trenera kluba i javnosti jesu sportski novinari koji „žive životom sporta ili kluba kojeg prate te su značajan dio sportske obitelji“ (Malović, 2005, str. 305).

METODOLOGIJA

Istraživanje je provedeno analizom sadržaja elektroničkih publikacija *Index.hr*, *Vecernji.hr* i *Jutarnji.hr*, s ciljem utvrđivanja načina medijskoga izvještavanja o trenerima smijenjenima s dužnosti. Odabrani internetski portali najčitaniji su u Hrvatskoj i redovito objavljuju sportske sadržaje, informirajući čitatelje o sportskim zbivanjima i formirajući sportski diskurs u javnome prostoru, što ih čini relevantnim izvorima za analizu medijskoga praćenja smjena nogometnih trenera. Autori su se u svrhu toga istraživanja koristili metodom analize sadržaja, i to u obje inačice – kvalitativnoj i kvantitativnoj. Goran Milas tu metodu smatra „istraživačkom tehnikom kojom se na objektivan i sustavan način kvantitativno opisuje sadržaj nekog aspekta komunikacije“ (Milas, 2005, str. 500). Kvantitativna istraživanja pružaju brojčani opis istraživane pojave putem sažimanja izvornih podataka (Milas, 2005, str. 47), a u ovome radu taj se pristup ogleda u kvantificiranju medijskih informacija o krizama, najavama smjena

i provedenim smjenama trenera. Kvantitativnom analizom dolazi se do informacija o učestalosti objava i ključnih pojmova unutar vremenskoga okvira istraživanja.

Rad se u određenoj mjeri koristi i kvalitativnim metodološkim pristupom kojim se uočavaju najčešće narativne strategije medija za oblikovanje javne percepcije. Margrit Schreier navodi da je kvalitativni oblik postupka razvijen iz njegova kvantitativnog oblika (Schreier, 2014, str. 171), a u ovome radu taj se pristup ogleda u tematskoj kategorizaciji sadržaja članaka, to jest objava o petorici trenera koji su dobili otkaz tijekom aktualnog SHNL prvenstva (2024./2025.). Riječ je o Željku Sopiću (NK Rijeka), Ivanu Radeljiću (NK Slaven Belupo), Sergeju Jakiroviću (GNK Dinamo), Rajku Vidoviću (NK Gorica) i Mariju Careviću (HNK Šibenik). Analiza obuhvaća dvotjedno razdoblje uoči njihove smjene te još dva dana nakon smjene.

Hipoteza rada glasi kako u komunikaciji na relaciji „klub – trener – mediji“ od početne krize rezultata do smjene trenera postoji zajednički, to jest prepoznatljiv obrazac ponašanja te kako je na osnovi početnih medijskih istupa klupskih uprava i trenera te pisanja medija moguće unaprijed predvidjeti ishod, odnosno smjenu vodećih stratega klubova. Ta se hipoteza temelji na pretpostavci da se kvantitativnim uvidom u medijske obrasce izvještavanja i jezični kontekst mogu predvidjeti ishodi kriza u nogometnim klubovima. Iako kao temelj hipoteze nije izravno mogao poslužiti i kvalitativni pristup, on je ipak opravdan za potrebe ovoga istraživanja, i to zbog dubljega razumijevanja strukture medijskih objava i uporabe jezika u svrhu dokazivanja nužnosti promjene čelnih dionika nogometnih klubova, opisujući kako medijski diskurs oblikuje stajalište o neuspjehu trenera i tako stvara pretpostavke za prihvaćanje njihove smjene u javnosti.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je obuhvatilo 425 članaka triju web-portala, što je prosjek od gotovo 85 članaka po svakoj smjeni, tijekom 17 dana uoči i od-

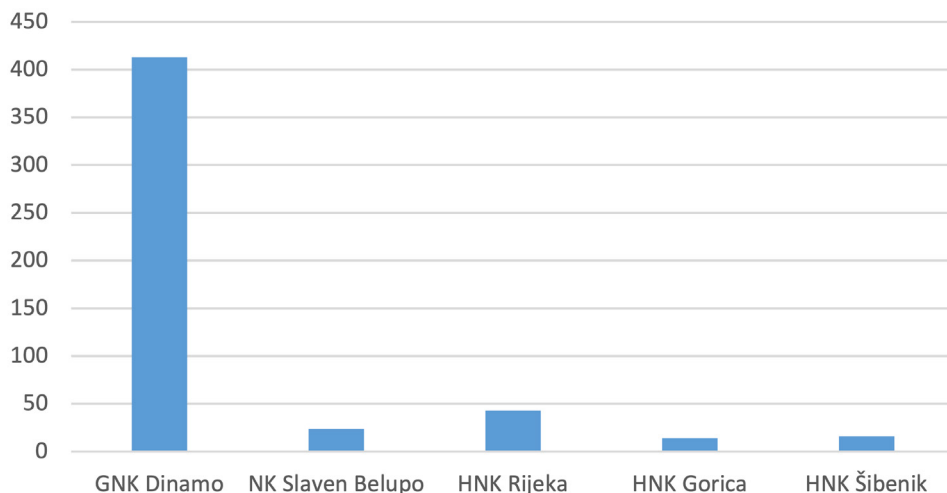
mah nakon smjene svakoga od petorice trenera. Prisutni su gotovo svi novinarski žanrovi, od vijesti, klasičnih članaka i intervjuja do analiza, anketa i tekstualnih prijenosa uživo. Istraživanje je pokazalo kako postoji velik nesrazmjer objava o različitim klubovima. U analiziranome razdoblju, odnosno tijekom prvih deset kola sezone SHNL-a 2024./2025., otkaz su dobili (kronološkim slijedom) Željko Sopić u Rijeci (13. 8. 2024.), Ivan Radeljić u Slaven Belupu (2. 9. 2024.) i Sergej Jakirović u Dinamu (19. 9. 2024.), nakon čega je otkaz uručen Rajku Vidoviću u Gorici (8. 10. 2024.) i Mario Carević u Šibeniku (10. 10. 2024.). Iz navedenoga je vidljivo da je otkaz dobio trener Dinama koji je u sezoni 2023./2024. osvojio duplu krunu (nacionalno prvenstvo i kup) te trener Rijeke koja je u tom istom razdoblju bila drugi najuspješniji hrvatski klub, završivši na drugom mjestu SHNL-a, osvojivši naslov viceprvaka Kupa Hrvatske. Ipak, obojici trenera presudili su lošiji rezultati u europskim natjecanjima.

Jakirović je na klupi Dinama posljednji put sjedio u najvećemu porazu u Ligi prvaka protiv Bayern, kad je Dinamo poražen povijesno lošim rezultatom 9:2, dok je Sopić smijenjen uoči uzvratnoga susreta sa švedskim Elsborgom. Zanimljivo je da su 2023. obojica trenera angažirana na te pozicije upravo uoči važnih europskih susreta koji su im godinu dana kasnije i presudili.

O Dinamu i smjeni Jakirovića u analiziranim medijima pronađen je nevjerojatan 461 napis u 17 dana, odnosno 24 članka po danu. Tema je najviše zanimala *Vecernji.hr* koji je na tu temu objavio 175 članaka, slijedi *Jutarnji.hr* sa 153 članka te *Index.hr* s 85 tekstova. Turbulentno razdoblje neposredno prije smjene Sopića, kao i sama smjena, opisani su u 43 članka, što je u prosjeku 2,5 objave dnevno, s time da je *Index.hr* objavio najviše članaka, njih 24, dok su *Jutarnji.hr* i *Vecernji.hr* imali 13, odnosno 6 članaka.

Na trećemu mjestu po interesu analiziranih medija nalazi se smjena Ivana Radeljića iz Slaven Belupa (24 članka), na što je utjecalo i njegovo nespportsko ponašanje u 3. kolu SHNL-a, u utakmici protiv Lokomotive kada je kažnjen s dvije utakmice zabrane vođenja momčadi i novčanom kaznom od 3500 eura. O Radeljiću i situaciji u Slaven Belupu u prosjeku je napisano 1,4 članka na sva tri portala, a prednjači *Index.hr* s 11 objava. Stanje u Šibeniku i smjena Marija Carevića popraćeni su sa 16 članaka (opet je najaktivniji bio *Index.hr* s 10 objava, a najmanje tekstova, samo jedan, imao je *Vecernji.hr*). Najmanji interes analiziranih portala pobudila je smjena Rajka Vidovića s klupe Gorice, o čemu je objavljeno svega 14 članaka, a najviše ih je objavio *Jutarnji.hr* (*Sportske.jutarnji.hr*), njih čak deset.

Broj objava

Slika 1: Broj medijskih objava po klubovima

Kvalitativna analiza sadržaja pokazala je kako postoji jasan obrazac ponašanja u slučaju smjene trenera SHNL-a. U prvoj fazi, na samim počecima krize u klubu, prisutna je učestala kritika medija u vezi s rezultatima, učinkovitosti igrača i kvaliteti momčadske igre na terenu:

„Nakon ove tri utakmice ostaje otvoreno pitanje gdje smo gledali ‘pravu’ Rijeku i kakva izdanja momčadi s Kvarnera možemo očekivati u nastavku sezone“ (Buvač, 2024).

„Jasno je da u nogometu ništa ne ide preko noći, no sezona nije krenula dobro i vrijeme je za reakciju“ (Čičin-Mašansker, 2024).

„Gorica je sada na osam bodova iz osam odigranih kola, a osim gostiju iz Podravine, razočarana je sa stadiona otišla i vojska nezaposlenih trenera, koja kao da je nanjušila krv i potencijalni kiks domaćih, koji bi možda zaljuljao stolicu Rajku Vidoviću“ (Ročić, 2024).

„Hajdukov zvučni šamar ozbiljno je upozorenje: Dinamo je u četiri od pet ključnih dvoboja imao problema“ (Juranović, 2024).

Nakon te početne faze, u kojoj se izravno ili neizravno prozivaju treneri, slijedi njihov odgovor. Nijedan trener nije odbio komunikaciju s medijima, koja se uglavnom svodi na priznavanje problema unutar momčadi, ali istovremeno i na prebacivanje odgovornosti te isticanje dosadašnjih postignuća u klubu.

Mario Carević na upite medija odgovara: „Ne bih stvarao dodatan imperativ i govorio kako je Istra prekretnica. Volio bih da smo svi skupa malo realniji u procjenama. Ljuti me podcjenjivanje osvojenog boda protiv Varaždina na Šubićevcu, kao da se zaboravlja da je taj Varaždin dosad primio samo dva gola, i to oba protiv Hajduka“ (Index Sport, 2024a). U drugom intervjuu dodaje: „Ako treba udarati, ako ste nezadovoljni, udarajte po meni“ (Index Sport, 2024b).

Željko Sopić poznat je po specifičnoj komunikaciji i čestu podcjenjivanju novinara i medija, a tijekom krize rezultata pokušao je sebe opravdati:

„Ja znam da vi mislite da smo Manchester City, ali očigledno nismo“ (Index Sport, 2024d). U drugoj izjavi nastoji objasniti kako je „puno lakše treneru kad imaš sve igrače na početku priprema nego kad tako dolaze, naročito kad igraš četvrtak – nedjelja i jednostavno nemaš vremena te igrače spremati kroz trening. No, teško je donositi sad sud na temelju jedne utakmice“ (Index Sport, 2024e).

Segej Jakirović i nakon povijesnoga debakla Dinama protiv Bayerna imao je objašnjenje: „Teška večer za nas. Bayern je drugi svijet. Prvo poluvrijeme je bilo slabije. U drugom dijelu smanjili smo na 3:2, imao je Pjaca šansu za 3:3. Onda smo pogriješili, počeli smo se nadigravati s njima i jurcati. Ljudi su puno bolji od nas, ovo je za nas prava lekcija. Bayern je prezentirao vrhunski nogomet“ (Bubanović, 2024).

No, treneri nastoje sami ili uz pomoć bliskih ljudi naglasiti svoje kvalitete. Tako nogometni trener Zoran Vulić za Carevića kaže: „Mario je taj ‘fajter’ koji može povući momčad. Jedino on može izvući ovu ekipu i dati im ‘kisika’ za budućnost“ (Radić, 2024). No naposljetku ipak dolazi do njegove smjene koja je vrlo slična smjenjivanju ostalih trenera. Vijesti o smjenjivanju u pravilu priopćuje PR služba kluba, u nastavku se nalazi nekoliko primjera.

„Odlukom Uprave HNK Rijeka Željko Sopić više ne obnaša funkciju glavnog trenera Kluba. HNK Rijeka zahvaljuje Željku Sopiću na svemu što je učinio za klub i želimo mu puno sreće u nastavku trenerske karijere“ (Sportske.jutarnji.hr, 2024b).

„Slaven Belupo i Ivan Radeljić sporazumno su raskinuli ugovor o suradnji. Treneru hvala te sretno u daljnjoj karijeri“ (Index Sport, 2024c).

„Trener Rajko Vidović od danas više ne obnaša funkciju glavnog trenera HNK Gorica, nakon što je dogovoren sporazumni raskid njegova Ugovora. Ovim putem zahvaljujemo gospodinu Vidoviću na svemu u proteklih sedam mjeseci te mu od srca želimo puno sportskog uspjeha, zdravlja i sreće u budućnosti“ (Sportske.jutarnji.hr, 2024a). Ipak, zanimljivo je kako su treneri i nakon otkaza vrlo suzdržani u svojim izjavama, odnosno u medijima ne napadaju izravno vodstvo kluba.

Primjerice, Željko Sopić u izjavi za *Večernji list* rekao je: „Vjerovatno ću kao trener dobivati još puno otkaza, takav je posao, ali ovo je jedan od najčudnijih. Držim palčeve ekipi maksimalno“ (Vecernji.hr, 2024).

RASPRAVA

Čak 425 novinarskih napisa različitih novinarskih žanrova, koje upotpunjuju i videomaterijali, najbolje svjedoči o važnosti sporta u našem društvu. Često se sport i sportski događaji podcjenjuju i smatraju medijski sekundarnima u odnosu na ostala događanja, ali ako klub poput Dinama ima prosjek od 24 objava na trima internetskim portalima u jednom danu, jasno je kako je riječ o medijskome subjektu koji izaziva veliki interes javnosti. Pitanje je može li bilo koji drugi događaj ili novinarska tema ostvariti kontinuirano medijsko praćenje, kao što to uspijeva nogometu i u ovome slučaju jednom klubu, Dinamu (isto se odnosi i na Hajduk). Ovim istraživanjem još je jednom potvrđena društvena važnost sporta, kao i medijsko mjesto SHNL-a, kao najviši rang nogometa u Hrvatskoj. Smjena trenera u Dinamu medijski se pratila vjerojatno više negoli smjena nekoga od ministara u Vladi.

Očekivano, manji klubovi pobuđuju znatno slabiji medijski interes te je i obrazac ponašanja manjih klubova i učestalost objava medijskih napisa vezanih za smjene drugačiji negoli kod velikih sportskih sustava. Klubovi poput Dinama imaju specijalizirane PR službe koje svakodnevno rade na komunikaciji s medijima, a mediji zbog interesa javnosti moraju svakodnevno davati informacije o Dinamu svojim čitateljima i pratiteljima. Manji klubovi oslanjaju se uglavnom na izravne veze s novinarima koji su zaduženi za praćenje pojedinih klubova te preko njih izravno pokušavaju plasirati svoja stajališta. Primjer su Slaven Belupo i lokalni novinar Goran Čičin-Mašansker koji ima najsvježije i najdetaljnije informacije o klubu i plasira ih na internetsko izdanje *Jutarnjeg lista*. Vjerojatno je zato o slučaju Ivana Radeljića objavljeno čak osam članaka na portalu *Jutarnji.hr*.

Istraživanje je pokazalo kako mediji djeluju i u skladu s interesima svojih čitatelja. Dinamo je zasigurno u središtu pažnje zagrebačkih medija, stoga je očekivano da internetsko izdanje *Večernjega lista* kao i *Jutarnjega lista* intenzivno prate sva događanja vezana za taj klub. Rijeka ipak nije toliko bliska čitateljima analiziranih portala pa je i objava znatno manje, dok bi analiza tekstova u *Novom listu* vjerojatno pokazala drugačiju učestalost objava od lokalnoga interesa. Događaji u Šibeniku i smjena Carevića također potvrđuju prilagodbu čitateljima, pa tako *Vecernji.hr* ima tek jednu objavu u tome razdoblju jer je područje Dalmacije ipak u drugome planu uredništva zagrebačke publikacije, dok *Jutarnji.hr* i njegove sportske stranice pokrivaju cijelu državu, zbog čega je o događajima u Šibeniku objavljeno čak pet članaka.

Kvalitativna analiza sadržaja pokazala je kako od početne krize rezultata do smjene trenera postoji zajednički obrazac ponašanja na relaciji „klub – trener – mediji“. U prvoj fazi, koja se uvjetno može nazvati „kritika medija“, mediji nakon negativnoga rezultata očekivano objavljuju kritički osvrt o igri i rezultatu momčadi, u kojemu se ponekad neizravno, a ponekad i izravno povlači pitanje odgovornosti trenera. Prva faza uvjetno se može nazvati i „diskursom o rezultatima“ jer se najčešće komentiraju bodovni učinci i forme igre. U drugoj fazi, koja se može nazvati „prebacivanje krivnje“, treneri se nastoje obraniti pred javnošću i čelnicima klubova. Pritom priznaju postojanje određenih problema s igrom i očekivanim rezultatima, ali krivnju nastoje prebaciti prvenstveno na roster i kvalitetu igrača, odnosno visoki ritam igranja utakmica, ili nemogućnost i nedovoljno vrijeme za uigravanje momčadi (s obzirom na to da je još uvijek riječ o ranoj fazi prvenstva). Pritom često nastoje naglasiti svoje dotadašnje zasluge u klubu, poput početnih prvenstvenih pobjeda u slučaju Carevića u Šibeniku ili nedavne titule i primjerice plasman u Ligu prvaka, u slučaju Jakirevića u Dinamu. Velikim sustavima kao što je Dinamo mediji dodatno stvaraju pritisak, primjerice raznim anketama o tome treba li trener ostat, odnosno tko bi ga trebao naslijediti. Druga faza uvjetno se može nazvati i „diskursom o osobnom inte-

gretetu“. Nakon još jednog rezultatskog posrtaja uključuje se i sam klub. To je već treća faza, nazvana „uručivanje otkaza“, u kojoj se klub očituje priopćenjem da smjenjuje trenera, uz zahvale za minuli rad u klubu i izražavanje najboljih želja za buduću karijeru. Istraživanje je pokazalo kako PR službe klubova nisu izravno aktivne u početnoj fazi. Možda neizravno, putem novinara, plasiraju razmišljanja uprave, ali izravnih priopćenja, izvanrednih tiskovnih konferencija ili obraćanja uprave nema do same smjene. Ta se faza može nazvati i „diskursom o nužnosti promjene“.

Kvalitativna analiza pokazala je specifični i uvijek prisutni obrazac razvoja krize koja na kraju dovodi do smjene trenera: medijskim izvještavanjem prvo se ukazuje na loše rezultate, potom se naglašavaju loši odnosi i pod lupu stavlja osobni integritet, a na kraju se plasira ideja o skoroj promjeni i njezinoj nužnosti.

ZAKLJUČAK

Istraživanje je pokazalo povezanost sportskih rezultata, načina medijskoga izvještavanja i promjena na trenerskim pozicijama u nogometnim klubovima te potvrdilo hipotezu rada kako u komunikaciji na relaciji „klub – trener – mediji“ postoji zajednički obrazac ponašanja, i to od početne krize rezultata do smjene trenera. Obrazac se može podijeliti u tri faze: kritika medija, prebacivanje krivnje (uz isticanje minulih zasluga) te naposljetku uručivanje otkaza, uz uključivanje struktura kluba koje su do tog trenutka vrlo tihe i samozatajne. Jedna od zanimljivosti jest činjenica da treneri u pravilu nakon smjene ostaju sudržani i ne kritiziraju izravno upravu klubova.

Ovaj rad može poslužiti kao dobra smjernica za buduća istraživanja medijskoga praćenja smjenjivanja trenera i u drugim sportovima, odnosno smjene nogometnih trenera u drugim državama, kao i za dublju analizu komunikacije na relaciji „klub – trener – mediji“ u SHNL-u, najvišem rangu klupskog nogometa u Hrvatskoj. Također, rad je dobro polazište za istraživanje medijske objektivnosti i ravnoteže u izvještavanju,

ali i načina na koji čitatelji i njihova očekivanja oblikuju način predstavljanja sportskih sadržaja. Budući da su mediji ključni posrednici u oblikovanju javnoga mnijenja, a nogomet i sport općenito imaju moć oblikovanja društvenog narativa, nužno je dublje istražiti obrasce komunikacije i dinamičan odnos sporta i medija.

LITERATURA

- Bodin, D., Robene, L., i Heas, S. (2007). *Sport i nasilje u Europi*. Zagreb: Knjiga trgovina d.o.o.
- Brimson, D. (2006). *Tajne nogometnog huliganizma: kako se mijenjala slika nogometnog nasilja*. Zagreb: Celeber.
- Essex, W. (2008). *Mogu li vas citirati? Praktični priručnik za odnose s medijima za menadžere*. Zagreb: Hrvatska udruga za odnose s javnošću.
- Jugo, D. (2017). *Menadžment kriznog komuniciranja*. Zagreb: Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment.
- Kumar, M. (2018). Role of Media in Sports. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, 3(1), str. 135-137.
- Lalić, D. (2018). *Nogomet i politika*. Zagreb: Fraktura.
- Malović, S. (2005). *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing.
- Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Schreier, M. (2014). Qualitative content analysis. U: U. Flick (ur.), *The Sage handbook of qualitative data analysis*. London: Sage Publications.
- Stoldt, G. C., Dittmore, S. W., i Branvold, S. E. (2006). *Sport public relations: Managing organizational communication*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Tomić, Z. (2016). *Odnosi s javnošću. Teorija i praksa*. Zagreb-Sarajevo: Synopsis.
- Vrcan, S. (2003). *Nogomet-politika-nasilje. Ogledi iz sociologije nogometa*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Članci u novinama (internetska izdanja):

- Bubanović, M. (2024, rujan 18). Šokirani Jakirović odgovarao na pitanja o smjeni: 'Radim najbolje što znam! Sam ću to riješiti'. *Večernji list*. Preuzeto 27.10.2024. s <https://www.vecernji.hr/>

- sport/jakirovic-u-soku-odgovarao-na-pitanja-o-smjeni-radim-najbolje-sto-znam-sam-cu-to-rijesiti-1801048
- Čičin-Mašansker, G. (2024, kolovoz 28). Trener najgore momčadi HNL-a pod pritiskom: Suci ih oštetili u tri utakmice, a nova ekipa ne donosi bodove. *Jutarnji list*. Preuzeto 22.10.2024. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/slaven-belupo/trener-najgore-momcadi-hnl-a-pod-pritiskom-suci-ih-ostetili-u-tri-utakmice-a-nova-ekipa-ne-donosi-bodove-15496558>
- Juranović, T. (2024, rujan 14). Krenule su usporedbe s Bjelicom, a onda žestoki antiklimaks. Jakirović ima jednu debelo podcrtanu nevolju. *Jutarnji list*. Preuzeto 24.10.2024. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/hajduk/krenule-su-usporedbe-s-bjelicom-a-onda-zestoki-antiklimaks-jakirovic-ima-jednu-debelo-podcrtanu-nevolju-15502355>
- Roić, T. (2024, listopad 02). Nezaposleni treneri namirisali su krv i novi otkaz u SHNL-u, pa razočarani otišli sa stadiona. *Jutarnji list*. Preuzeto 24.10.2024. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/gorica/nezaposleni-treneri-namirisali-su-krv-i-novi-otkaz-u-shnl-u-pa-razocarani-otisli-sa-stadiona-15508249>
- Slobodnadalmacija.hr (2018, srpanj 18). "Vatreni" izvukli Hrvatsku ulice najveći doček u povijesti. *Slobodna Dalmacija*. Preuzeto 10.10.2020. s <https://slobodnadalmacija.hr/sport/domaci-nogomet/vatreni-izvukli-hrvatsku-na-ulice-na-najveci-docek-u-povijesti-556417>
- Sportske.jutarnji.hr (2024a, listopad 08). Gorica odlučila raskinuti ugovor s trenerom, presudio mu niz loših rezultata, evo tko će voditi klub. *Jutarnji list*. Preuzeto 27.10.2024. s https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/gorica/gorica-odlucila-raskinuti-ugovor-s-trenerom-presudio-mu-niz-losih-rezultata-evo-tko-ce-voditi-klub-15509991?cx_link-ref=jl_home_najnovije
- Sportske.jutarnji.hr (2024b, kolovoz 13). Šok na Rujevici: Željko Sopić više nije trener Rijeke! *Jutarnji list*. Preuzeto 22.10.2024. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/rijeka/sok-na-rujevici-zeljko-sopic-vise-nije-trener-rijeke-15491755>
- Radić, J. (2024, listopad 04). 'Da mu je današnja glava, napravio bi puno bolju karijeru. U budućnosti ga vidim na klupi Hajduka'. *Jutarnji list*. Preuzeto 24.10.2024. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/klubovi/sibenik/da-mu-je-danasnja-glava-napravio-bi-puno-bolju-karijeru-u-buducnosti-ga-vidim-na-klupi-hajduka-15508948>
- Vecernji.hr (2024, kolovoz 13). Sopić komentirao nenadani otkaz: 'Samo napišite - Hrvatska. Ne znam koji je razlog'. *Večernji list*. Preuzeto 21.10.2024. s <https://www.vecernji.hr/sport/sopic-komentirao-nenadani-otkaz-samo-napisite-hrvatska-ne-znam-koji-je-razlog-1792228>

Internetski izvori:

- Buvač, A. (2024). Koja Rijeka je prava Rijeka? Preuzeto 25.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/koja-rijeka-je-prava-rijeka/2588170.aspx>
- Index Sport (2024a). Carević: U nogometu nema laganja. Preuzeto 25.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/carevic-u-nogometu-nema-laganja/2601744.aspx>
- Index Sport (2024b). Carević: Udarajte po meni ako ste nezadovoljni. Preuzeto 28.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/carevic-udara-jte-po-meni-ako-ste-nezadovoljni/2604163.aspx>
- Index Sport (2024c). Slaven Belupo ima novog trenera. Preuzeto 25.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/slaven-belupo-ima-novog-trenera/2595200.aspx>
- Index Sport (2024d). Sopić: Ja znam da vi mislite da smo Manchester City, ali očigledno nismo. Preuzeto 23.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/sopic-ja-znam-da-vi-mislite-da-smo-manchester-city-ali-ocigledno-nismo/2589147.aspx>
- Index Sport (2024e). Sopić: Ovi naši tereni zbog vrućina postaju više krumpirišta nego tereni. Preuzeto 25.10.2024. s <https://www.index.hr/sport/clanak/sopic-ovi-nasi-tereni-zbog-vrucina-postaju-vise-krumpirista-nego-tereni/2589786.aspx>

FROM A RESULTS CRISIS TO A DISMISSAL – BEHAVIORAL PATTERNS OF SPORTS OFFICIALS AND MEDIA IN COACHING FIRINGS IN THE CROATIAN FOOTBALL LEAGUE (SHNL)

ABSTRACT

Football is the most popular and media-exposed global sport, having evolved into a real social phenomenon. The SuperSport Croatian Football League (SHNL) is the highest level of club competition in Croatia, and as such, it attracts significant public attention. According to research from the International Centre for Sports Studies (CIES), the Croatian Football League ranked 16th globally in coaching changes during the 2022/2023 season. In the 2023/2024 season, among the ten clubs competing in Croatia's top football division, a total of 19 coaches were replaced (including interim solutions), averaging nearly two coaching changes per club in a single competitive year. In the first nine rounds of the 2024/2025 SHNL season, half of the clubs (five) have already dismissed the coaches who led them into this year's competition. These data clearly indicate a trend of significant coach turnover in Croatian club football. This research investigates whether there is a common behavioural pattern in communication between clubs, coaches, and the media, from the initial results crisis to the coach's dismissal, and whether the outcome – the dismissal of the head coach – can be predicted based on initial media statements by club management and coaches, as well as media reports. Articles from three leading Croatian e-publications – Index.hr, Jutarnji.hr (Sportske.jutarnji.hr), and Vecernji.hr – published within two weeks prior to the coach's dismissal and up to the day after the dismissal were analysed both qualitatively and quantitatively. The results can serve to describe the specific habitus of the involved sports actors and to determine the dynamics and communication patterns from the onset of the club's results crisis to the coach's dismissal.

Keywords: football; SHNL; coaches; dismissal; behavioural patterns.